

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان آذربایجان شرقی

عنوان پروژه: پایش و ثبت جمعیت گاو بومی سرابی

شماره مصوب پروژه: ۹۶۰۵۷۵-۹۶۰۱۲-۱۰۵-۱۳-۳۵-۱۴

نام و نام خانوادگی مجری مسئول (اختصاص به پروژه‌ها و طرح‌های ملی و مشترک دارد): علی جوانروح

نام و نام خانوادگی مجری/مجریان: قربان الیاسی زرین‌قبایی

نام و نام خانوادگی ناظران:

نام و نام خانوادگی مشاور (ان):

نام و نام خانوادگی همکاران: عباسعلی باغبان شاه‌آبادیان، محمدرضا فغانی نوبری، علی جوانروح علی‌آباد،

ابوالحسن صادقی پناه، فضل‌اله افراز، سعید اسماعیل‌خانیان، علی‌اکبر قره‌داغی، نادر اسدزاده، ملیحه کمالپور،

سید فضل‌اله موسوی پور، محمد نظری و علیرضا اقبال

محل اجرا: مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی آذربایجان شرقی

تاریخ شروع: ۹۶/۰۶/۰۱

مدت اجرا: ۲ سال و ۶ ماه

ناشر:

شمارگان (تیراژ):

تاریخ انتشار:

این اثر در مورخ ۱۴۰۰/۲/۲۲ با شماره ۵۹۵۴۴ در مرکز اطلاعات و مدارک علمی کشاورزی به ثبت رسیده است.

حق چاپ محفوظ است. نقل مطالب، تصاویر، جداول، منحنی‌ها و نمودارها با ذکر مأخذ بلامانع است.

چکیده

شناسایی و ثبت جمعیت‌ها و نژادهای دام و طیور بومی یکی از وظایف موسسه تحقیقات علوم دامی کشور محسوب می‌شود. اطلاعات بدست آمده از شناسایی و ثبت جمعیت‌های در معرض خطر انقراض می‌تواند در طراحی استراتژی‌های حفاظت و مدیریت ذخایر ژنتیکی مورد استفاده قرار گیرد. حداقل ۸ جمعیت و نژاد بعنوان ذخیره ژنتیکی گاو بومی در کشور وجود دارد که گاو سرابی یکی از شاخص‌ترین آن‌ها می‌باشد. نتایج این رصد و پایش نشان داد که متأسفانه در حال حاضر اکثریت جمعیت این نژاد در مرکز پشتیبانی گاو بومی سرابی موجود بوده و نژاد خالص سرابی در روستاها و جوامع محلی نگهداری نمی‌شوند. لذا موقعیت جغرافیایی (GIS) مرکز، ثبت و برای کلیه دام‌های موجود در آن پرسشنامه شماره ۱ تکمیل گردیده و نمونه خون کامل از ورید وداجی و یا ورید زیردم در لوله‌های حاوی EDTA برای تمامی نمونه‌های مورد مطالعه اخذ گردید؛ که بر اساس نتایج حاصله طول بدن (BL)، دور سینه (HG) و ارتفاع جدوگاه (HW) در گاو ماده بالغ به ترتیب ۱۷۱، ۱۷۰ و ۱۲۳٫۴ سانتی‌متر برآورد گردید. میانگین وزن گوساله‌های نر و ماده در هنگام تولد به ترتیب $۲۷/۳۴ \pm ۰/۴۳$ و $۲۵/۵۷ \pm ۰/۳۷$ کیلوگرم بود که گوساله‌های نر در حدود $۱/۷۷$ کیلوگرم سنگین‌تر از گوساله‌های ماده است. میانگین وزن گاو ماده در یک‌ماهگی، دوماهگی، سه‌ماهگی (وزن از شیرگیری)، چهارماهگی، پنج‌ماهگی، شش‌ماهگی، نه‌ماهگی، ۱۲ ماهگی، ۲۴ ماهگی (بلوغ جنسی) و در ۳۶ ماهگی (زایمان اول) به ترتیب $۳۰/۹۷ \pm ۰/۴۳$ ، $۳۹/۳۸ \pm ۰/۶۱$ ، $۴۸/۶۰ \pm ۰/۷۳$ ، $۵۶/۵۷ \pm ۰/۹۰$ ، $۶۴/۷۳ \pm ۱/۰۹$ ، $۷۳/۷۳ \pm ۱/۳۰$ ، $۹۸/۶۴ \pm ۱/۸۳$ ، $۱۲۳/۶۳ \pm ۲/۷۱$ ، $۱۸۴/۴۵ \pm ۳/۹۰$ ، $۲۴۹/۲۱ \pm ۳/۴۸$ و $۳۱۳/۷۲ \pm ۵/۶۷$ کیلوگرم بود. اولین فحلی مشاهده شده در ۲ سالگی است. تولید شیر گاو سرابی در هر دوره شیردهی ($۲۶۸ \pm ۳/۶۱$ روز) حدود $۱۶۸۸/۴۹ \pm ۳۸/۸۰$ کیلوگرم بوده که بطور متوسط روزانه $۶/۷۲ \pm ۰/۱۱$ کیلوگرم شیر با $۴/۶۸ \pm ۰/۰۴$ درصد چربی و $۳/۴۸ \pm ۰/۰۲$ درصد پروتئین تولید می‌کند. فاصله دو زایش در این نژاد $۳۵۸ \pm ۶/۱۶$ روز، طول دوره آبستنی $۲۸۳ \pm ۰/۳۵$ روز و روزهای باز $۶۵ \pm ۴/۸۶$ روز بوده و برای آبستنی موفق $۱/۳۴ \pm ۰/۰۸$ تلقیح مورد نیاز است.

کلیدواژه‌ها: در معرض خطر انقراض، ذخایر ژنتیکی، شناسایی و ثبت، گاو سرابی